

VILÁGESEMÉNYEKRŐL

éjszaka kapnak hírt a lapok.

A reggel ideérkező pesti újságok ezeket nem közölhetik.

„Idegenből sem vezért, sem alkotmányt, sem világnézetet nem csenhetünk az országba,

hanem mindent itthon, a történelem alapján kell megteremtünk“

Gelei József rektor és Erdélyi László prorektor nagyszabású beszédei a szegedi egyetem vasárnapi tanévmegnyitó díszülésén

(A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi Ferenc József tudományegyetem vasárnap délelőtt tartotta meg tanévmegnyitó közgyűlését. A kultuszminisztert dr. Molnár Andor miniszteri tanácsos, a pécsi egyetemet dr. Scipadesz Elemér rektor, a műegyetemet dr. Szabó Gusztáv prorektor képviselte. Megjelent a diszkozyülésen dr. vitéz Imecs György főispán, dr. Pálffy József polgármester, — aki azonban csak néhány percig tartózkodott az egyetem épületében, azután eltávozott —, vitéz Mérey László tábornok, vegyesdandárparancsnok, az ítélőtábla képviselőjében dr. Muntján István táblai tanácselnök, a törvényszék képviselőjében Paraszkay Gyula elnök és még számosan a szegedi intézmények vezetői és képviselői közül. A megnyitó ülésen igen nagy számban vett részt az egyetem hallgatója is.

A közgyűlés előtt az Egyetemi Énekkar a Hísekegyet énekelte, majd

dr. Erdélyi László

felépő rektor tartotta meg nagy érdeklődéssel várt beszámolóját az elmúlt tanévről. Bevezetőként köszönetet mondott az egyetem tanácsának, amely nagy körültekintéssel intézte az egyetem dolgait.

— Ifjaink felé is van köszönő szavam — folytatta a prorektor —, mert példát adták a szép és okos gyűlésezésre s hat izben adták bizonyosságát annak, hogy a diákesoportosulásnak nem kell kártevő tüntetéssé fajulnia. Ebben része van a rendőrség okos tapintatának is.

Erdélyi prorektor ezután ismertette az egyetem tudományos szervezetét, majd ismertette az egyetemi hallgatókra vonatkozó statisztikai adatokat. Megállapította, hogy

a hallgatók száma feltűnő apadást mutatott.

Amíg a múlt tanév első felére 1798 hallgató iratkozott be, addig a második felére ennek egytizedével, 172-vel kevesebb volt a beiratkozó hallgatók száma. Az első felében vallás szerint így oszlott meg a hallgatók száma: katolikus 1186, református 308, zsidó 148, evangélikus 132, hindu 1, unitárius, görög szertartású, baptista, felekezeten együttvéve 23. A szülők foglalkozása szerint 412 köztisztviselő, 263 tanár, tanító, 201 iparos, 163 mezőgazda, 162 nyugdíjas, 145 kereskedő, 130 al-tiszt, 125 orvos, ügyvéd, 44 magántisztviselő, 42 kegydíjas, 30 tőkepénzes és 44 egyéb keresetű. Az egyetemnek összesen 403 nőhallgatója volt. Az egyetemnek vizsga és tandíjából 670.000 pengő volt a bevétele, ebből 86.000 pengőt fizetett be az állampénztárba, az állam 1.240.000 pengőt fordított az egyetem dologi és 1.047.000 pengőt személyi kiadásaira. Az egyetem összesen 693 embert foglalkoztatott.

Részletesen ismertette ezután Erdélyi László az egyetem diákjóléti intézményeinek működését.

majd foglalkozott az egyes karok tudományos munkálkodásával, a tanárok tudományos eredményeivel.

— Az egyetemi bajtársi egyesületek — folytatta a prorektor — eredetileg azért alakultak, hogy

az egyetemi ifjak támogassák a rendőrséget a közrend fenntartásában

és a tagokat gyakorolják a jövő társadalmi életükben való közhasznú szereplésre. A múlt tanév folyamán hatszor sikerült megóvni a szegedi bajtársakat a tüntetésektől, amelyekből így a szegedi ifjuság szerencsésen távol maradt az egész éven át.

Végül kegyeletos szavakkal parentálta el Erdélyi prorektor az egyetem két elhunyt kiválóságát, dr. Buday Árpád és dr. Kiss Albert professzorokat és bejelentette, hogy dr. Banner Jánost és dr. Balázs Elemert egyetemire tanárrá nevezték ki.

A nagy tetszéssel fogadott beszámoló után

dr. Gelei József

professzor, az egyetem új rektora tartotta meg székfoglaló előadását az élő szervezet organizátor-problémájáról, ismertette a Nobel-díjjal jutalmazott kérdésre vonatkozó kutatások eddigi eredményeit, majd így folytatta előadását:

— Nem minden ok nélkül választottam rektori székfoglalóm tárgyául ezt a tárgyat, mely az egyén testi fejlődésének megszervezőit, a fejlődés gerjesztőit tárja elénk. Nem minden ok nélkül, mert száz és száz vonatkozást látok és tudok találni a lelki fejlődés számára és száz vonatkozást az egyetem és a nemzet rendeltetésére. Mindenek fölött legnagyobb általánosságban azt, hogy nincs fejlődés, nincs tökéletesedés megszervezés nélkül. Másodszor azt, hogy a fejlődés nem egy tárgy és nem egy elvű, hanem egyszerre végtelen sok minden és sokoldalulag fejlődik egymás tetejébe, hogy tehát a fejlődés egy nagy üzem. Harmadszor és legfőképpen azt, hogy a részek nem egymás mellett, a folyamatok nem egymástól függetlenül, hanem egymásból és kölcsönös összefüggésben, egymásrautaltan fejlődnek: ha valahol, úgy a fejlődő szervezetben valósul meg legkevésbé a függetlenség, ott mindig és minden lépcsőfokon csak a függelem, a kölcsönös egymásrautaltság táruul elénk. És éppen ez rejti magában azt, hogy ezt az egymásrautaltságon alapuló fejlődő üzemet meg kell szervezni.

A szervezet egészének joga és kötelessége a szervezőket megteremteni. Sem a szervezőt, sem a szervezetet nem lehet idegenből szállítani;

az élőlény sajátosságai, különfajlagossága

kizárja ezt. Ahogy Mussolini nemzete, Hitler népe termette ki, ahogy az államszervezet mindkét népénél sajátos, fajlagos, így

mi sem csenhetünk a szomszédoktól vezért, nem hozhatunk alkotmányt, nem szállíthatunk magunknak világnézetet, hanem mindent itthon, magunkból és a történelmünkkel kiváló módon kell megteremtünk,

csak azt az alapvetet nem szabad elfelejtünk, hogy széthullottan, hogy ellenségekként itthon egymás mellett nem állhatunk, hanem szervezkedünk kell.

— El kell ismernünk és különösen el kell ismernie a felsőbbiségnek — folytatta —, hogy

autonómiákra szükség van.

Minden szervező autonómközeg, belső alkata, velejáró értékei, ereje és hatalma szerint dolgozik.

— Ha én, mint rektor — mondotta ezután —, rektorságom röpké tartama alatt dolgozni akarok, ha segítők munkát környezetemtől megvárom, ha

egyetemünk ifjuságától az áldozatos tanulást, a lélekben őszinte nemesedést minden órán követelem,

ugy engem, a fejlődés irányítására a közbizalomból egy évre idehelyezett tényező, a fentiek szerint az a mély meggyőződés űz, hogy soha sem eleget, sem valamit elég korán el nem végezhetünk. Jó, hogy minden idején változik, mert különben lehetetlenné válnék az örök alapelv: a fejlődés. Ne lásson tehát senki se rektor, se tanács, se ifjuság, se kormány, se nemzet tragédiát a ma mulandóságában.

Gelei rektor nagyhatású és szünni nem akaró éljenzéssel fogadott előadása után az Egyetemi Énekkar a Himnusz énekelte el és ezzel a tanévmegnyitó közgyűlés véget ért. A közgyűlés előtt, tíz órai kezdettel, minden felekezeti templomban ünnepélyes istentiszteletet tartottak.

Dr. Pálffy József polgármester,

aki — mint tudósításunkban megírtuk —, néhány percig tartózkodott az egyetem épületében, azután eltávozott, a következő nyilatkozat közlését kérte a Délmagyarországtól:

— Gyors távozásom különböző félreértésekre adott alkalmat, éppen ezért szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy engem semmiféle sérelem nem ért. Azért jelentem meg az egyetemi diszkozyülésen, hogy ezzel kifejezésre juttassam egyetemünk iránt érzett tiszteletemet és azért távoztam azonnal el, mert halaszthatatlan hivatalos dolgaim elintézése végett vissza kellett jönnöm a városházára. Nem felel meg a valóságnak az a híresztelés, amely szerint azért hagytam volna el az egyetem épületét, mert nem tartottak fönn helvet számomra. A helyemet az egyetem fönntartotta és ez a hely ülesen is maradt aztán a közgyűlés végéig.

Az egyetemi tanács a polgármesternél

Dr. Gelei József rektor vezetésével hétfőn délelőtt az egyetemi tanács a tanévmegnyitó alkalmából tisztelegő látogatást tett a városházán dr. Pálffy József polgármesternél.

Hölgyeim! Ha kecses alakjukat megakarják tartani, keressék fel bizalommal

Rózsa fűzőszalont
Croszlán ucca 8.